

Produceno zaručništvo, kako smo vidjeli, donosi mladim ljudima niz dvojbi, otvorenih pitanja i teškoća. Upravo zbog toga Crkva je pozvana svojim programima i prilagođenom ponudom biti bliza tim mladim ljudima, s njima stupiti u dijalog, otvarati razgovor o temama koje im se nameću, produbljivati pojedina pitanja te ih podupirati u njihovu postupnom rastu i sazrijevanju, slijedeći Božju pedagogiju objavljenu u utjelovljenju i djelu Isusa Krista.

Slavljenje sakramenta ženidbe

Značenje slavljenja ženidbe u kršćanskoj zajednici

47. Svako slavljenje ženidbe u kršćanskoj zajednici znak je Božjeg poziva i odgovora dvoje mlađih ljudi koji se odazivaju tomu pozivu i u isto vrijeme upućuju putem ostvarivanja iskonske Božje namisli o braku i obitelji.

Sa svoje strane, kršćanska zajednica prepoznaje taj Božji poziv na koji mладenci odgovaraju i raduje se ostvarivanju te velebne Božje namisli u svojoj zajednici. Vjernici kao zajednica spašenika zahvaljuju Bogu za dar nove kućne Crkve i slave ga što i na taj način neprestano utjelovljuje i uprisutnjuje svoju spasiteljsku ljubav u Isusu Kristu. Kršćanska zajednica radiosno prihvaća novu kućnu Crkvu u svojoj sredini i iskazuje joj svekoliku solidarnost koja joj je potrebna na početku njezinoga zajedničkog života.

Stoga je razumljivo i potrebno da zajednica sudjeluje u pripravi, kao i u samom slavlju vjenčanja zajedno s prijateljima i rođinom mlađenaca, osobito preko svojih kvalificiranih predstavnika – vjenčatelja i svjedoka. Zaručnike treba pozvati da sudjeluju u izboru liturgijskih služitelja s njihovim specifičnim ulogama, kao i u izboru svetopisamskih odlomaka, obrázaca, molitava, znakova i simbola, odnosno u cijelovitom kreiranju liturgijskoga slavlja vjenčanja. Na taj način to slavlje u svojemu izvanjskom obliku jest ispunjavač vjere zaručnika i vjerničke zajednice te navještaj radosne vijesti Božjega pohoda.¹⁸³

Slavljenje ženidbe mora biti ne samo valjano i dostoјno nego i plodnosno.¹⁸⁴ Zbog toga se ne smije zanemariti milosni vidik ženidbe. Naime, da bi milost ovoga sakramenta u potpunosti zasjala i bila djelatna u slavlju

¹⁸³ Usp. FC, 67.

¹⁸⁴ Usp. FC, 67.

vjenčanja i u bračnom životu, potrebno je zaručnike potaknuti da se na ovo slavlje priprave i sakramentom pomirenja, da bi tako – pomireni s Bogom i s Crkvom i milosno obogaćeni – mogli uživati svekolike plodove sakramenta ženidbe kojega Božjom milošću jedno drugom podjeljuju.

Liturgijske upute o slavljenju ženidbe

48. Pri vjenčanju je potrebno dosljedno se držati pozitivnih zakonskih odredaba kanonskoga prava i liturgijskih propisa. Imajući u vidu rečene propise, ovdje donosimo samo neke naglaske.

Slavljenje ženidbe u misi. Euharistija je posadašnjenje ljubavi Krista i Crkve koja je zapečaćena njegovom krvlju. U toj žrtvi novoga i vječnoga saveza kršćanski supruzi imaju izvor iz kojeg se oblikuje i trajno oživjava njihov bračni savez. Euharistija je sam izvor kršćanske ženidbe.¹⁸⁵ Zato je razumljivo da je redoviti oblik slavlja vjenčanja onaj pod misom.¹⁸⁶ Kad se u jednoj župi predviđa vjenčanje više parova u isti dan, pastoralni radnici potaknut će ih da slavlje vjenčanja bude za sve u sklopu jednoga zajedničkog euharistijskog slavlja.¹⁸⁷ Tako će se snažno očitovati i crkveno zajedništvo te duboka veza između kućne i sveopće Crkve. Pastoralni radnici uče, stoga, zaručnike o vezi između sakramenata ženidbe i euharistije. U vjenčanju pod misom mладenci, »njihovi roditelji, svjedoci i rodbina mogu primiti pričest pod obje prilike«.¹⁸⁸ Kad je u pitanju vjenčanje katolika i nekrštene osobe *Red vjenčanja* izričito ne dopušta slavlje pod misom,¹⁸⁹ a ne preporučuje kad je u pitanju vjenčanje katolika i krštenog nekatolika.¹⁹⁰

Vjenčanje nedjeljom i blagdanom. Slavlje ženidbe također pridonosi rastu i posvećivanju Božjeg naroda, te se u njem očituje zajedništvo Crkve koja slavi Kristova spasenjska otajstva. Slavlje ženidbe tako prepostavlja i sudjelovanje župne zajednice. Stoga slavljenje ovog sakramenta može biti i u sklopu nedjeljne euharistije.¹⁹¹ U tom slučaju treba voditi računa i o tome da takva slavlja – s obzirom na okolnosti – ne remete ozračje zajed-

¹⁸⁵ Usp. FC, 57.

¹⁸⁶ Usp. RSŽ, br. 18; FC, 57.

¹⁸⁷ Usp. RSŽ, 28, 58.

¹⁸⁸ RSŽ, br. 75; usp. također *Opća uredba Rimskog misala*, 242,2.

¹⁸⁹ Usp. *Opća uredba Rimskog misala*, br. 8; 55–66.

¹⁹⁰ Iznimno se može pod misom slaviti uz dopuštenje mjesnog Ordinarija, usp. RSŽ, 36.

ništva u kojem čitava zajednica slavi vazmeno otajstvo. No, neka se nedjeljom i blagdanom ne slavi vjenčanje pod posebnom misom u neko drugo vrijeme.

Vjenčanja u župi i u župnoj crkvi. Vjenčanje se redovito slavi u župi gdje jedno od zaručnika koje sklapaju ženidbu ima prebivalište ili boraviste ili jednomjesečni boravak,¹⁹² a samo slavlje redovito treba biti u župnoj crkvi. No, ako bi zaručnici ipak htjeli slaviti vjenčanje u crkvi koja nije njihova župna crkva, može im se udovoljiti, pazeći pri tom na dostojanstvo samoga slavlja.¹⁹³

Priprava liturgijskoga prostora. Sam bogoslužni prostor za slavlje sakramenta ženidbe treba pripraviti s mjerom i ukusom, bez pretjerane raskoši, tako da potiče na sabranost i da dolikuje svetosti trenutka.

Odgoj za dobrotvornost. Tijekom neposredne zaručničke priprave, budući da se većina vjenčanja, pa i u crkvi, slavi veoma raskošno, uputno je potaknuti zaručnike da u liturgijskom slavlju ženidbe, nadahnuti euharistijskom logikom, zajedno sa sudionicima slavlja ženidbe dadnu svoj doprinos za potrebne ili da podrže drugu plemenitu zamisao (npr. prikupljanje milostinje za napuštenu djecu, za djecu s posebnim potrebama, za skrb paraplegičara itd.).

Jednostavno i dostojanstveno slavljenje ženidbe. Obred vjenčanja treba u isto vrijeme biti svečan i jednostavan, dostojanstven i radostan. Naime, iako se u slavlju vjenčanja podrazumijevaju radost i slavlje, ipak izvanjsko slavlje ne bi smjelo remetiti dostojanstveno odvijanje svetog čina. Treba uzastojati da svi nazočni djelatno i sabrano sudjeluju u obredu vjenčanja. Valja izbjegavati izvanjsku raskoš koja bi bila sama sebi svrhom, pogotovo ako bi ona bila ponižavajuća za siromašne. Nadalje, »mjesni ordinariji neka ipak bdiju nad time da se, osim počasti koje se prema liturgijskim propisima duguju građanskim vlastima, ne pravi nikakva razlika među privatnim osobama ili društvenim položajima«.¹⁹⁴ Valja biti na oprezu te, bez želje za diskriminacijom, paziti da ne pretjeruju u izvanjskom slavlju upravo oni mladenci za koje je općenito poznato da su daleko od Crkve, ili koji iza sebe imaju neuspjele građanske brakove.

¹⁹¹ Usp. RSŽ, 28.

¹⁹² Usp. ZKP, kan. 1115.

¹⁹³ Usp. ZKP, kan. 1118, § 1.

¹⁹⁴ RSŽ, 31; usp. također SC, 32.

49. Liturgijsko slavlje mješovitih ženidbi. Iako Crkva svojim vjernicima ne savjetuje sklapati mješovite ženidbe,¹⁹⁵ ona ih ipak uz određene uvjete dopušta da, uza sve teškoće, ne dođe u opasnost vjera katoličke strane, te uz obećanje iste katoličke strane da će učiniti sve što je u njezinoj moći da se sva djeca rođena u tom braku krste i odgoje u Katoličkoj crkvi.¹⁹⁶ No, valja također imati na umu kako »ženidbe između katolika i drugih kršćana, zadržavajući svoj poseban značaj, pružaju brojne elemente koje je dobro da vrednujemo i razvijamo, bilo radi njihove unutarnje vrijednosti bilo radi doprinosu što ga mogu pružiti ekumenskom pokretu. To se obistinjuje osobito onda kad su oba bračna druga vjerna svojim vjerskim obvezama. Zajedničko krštenje i snaga milosti u tim ženidbama daju bračnim drugovima temelj i razlog da izraze svoje jedinstvo na području moralnih i čudorednih vrednot«.¹⁹⁷ Ekumenskoj vrijednosti slavlja takvih ženidaba pridonosi, zasigurno, i suradnja s nekatoličkim vjerskim službenikom u pripravi i odvijanju slavlja vjenčanja.¹⁹⁸

Liturgijsko slavlje ženidaba s razlikom vjere. Posebnu pozornost valja posvetiti ženidbama između katolika i nekrštenih osoba. Prema nekrštenoj stranci valja postupati s poštovanjem, u skladu s načelima saborskog dokumenta *Nostra aetate*.¹⁹⁹ Već spomenuto skrb za očuvanje vjere katoličke stranke u nekim će slučajevima biti potrebno i pojačati, jer se može dogoditi da nekrštena strana ima posve drukčije poglede na nerazrešivost i jednost ženidbe, na odgoj djece, na jednakost dostojanstvo muža i žene itd. U tome je smislu osobito važan razgovor vjenčatelja ili pastoralnog radnika zaduženog za pripravu sa zaručnicima koji treba odvažno i jasno izložiti kršćanska načela o dostojanstvu i smislu ženidbe. Ako nekrštena strana ne ispovijeda nikakvu vjeroispovijest, treba posebno isticati zadaču i obvezu katoličke strane da svojemu bračnom drugu hrabro svjedoči svoje kršćansko uvjerenje.

Nevjerujući kršćani i crkveno vjenčanje. Vjera kršćana može biti na različitim stupnjevima. Tako se može dogoditi da crkveno vjenčanje traže zaručnici koji su, doduše, kršteni, ali se praktično nalaze na rubu crkvenog

¹⁹⁵ Pravno govoreći, takve su ženidbe »zabranjene bez izričite dozvole mjerodavne vlasti« (ZKP, kan. 1124).

¹⁹⁶ Usp. ZKP, kan. 1125.

¹⁹⁷ FC, 78.

¹⁹⁸ Usp. *isto*.

¹⁹⁹ Usp. *isto*.

života ili su u potpunosti zapustili vjeru. Zadaća je pastoralnih djelatnika da iskoriste ovu prigodu te da u zaručnicima ponovno probude vjeru izlažući im osnovne zasade kršćanstva, osobito o dostojanstvu sakramenta ženidbe. No, ako i nakon toga njihova vjera ostane na istome stupnju, valja imati na umu da je ženidba »sakrament zbilje koji postoji već u redu stvaranja, on je bračni ugovor kojega je 'u početku' ustanovio Stvoritelj. Prema tome, odluka muškarca i žene, odluka da neopozivim bračnim pristankom čitav svoj život vežu nerazdruživom ljubavlju i bezuvjetnom vjernošću, zapravo uključuje, pa i onda kada to nije sasvim svjesno, stav duboke poslušnosti Božjoj volji, što nužno traži njegovu milost«.²⁰⁰ Valja, dalje, imati na umu da »su ti zaručnici, snagom svoga krštenja, stvarno ucijepljeni u zaručnički savez Krista s Crkvom te da su s ispravnom nakanom prihvatali Božji naum o ženidbi, pa, prema tome, barem uključno, oni pristaju na ono što Crkva kani činiti kada slavi ženidbu«.²⁰¹ No, kada postane očito da zaručnici izričito odbacuju ono što Crkva naučava o naravi ženidbe, kao što su npr. njezina jednost, nerazrješivost i usmjerenost prema rađanju djece, pastoralni radnici, posavjetovavši se, u slučaju dvojbe, s drugim župnicima i s mjesnim biskupom, trebaju odbiti crkveno vjenčanje, obzirno pojasnivši zaručnicima da u tome slučaju ženidbeno slavlje »ne prijeći Crkva, nego oni sami«.²⁰²

Pastoral bračnih drugova i obitelji

Važnost posliježenidbenog pastoralra

50. Po svojoj naravi bračni su drugovi pozvani na trajni rast u sakramentalnoj milosti i, zajedno sa svojom djecom, na razvoj svih dimenzija 'kućne Crkve'. Za kršćanske bračne drugove i njihovu djecu to je Duhom nadahnuti poziv na hod koji se ucijepljuje u hodočašće cijele Crkve prema ostvarenju kraljevstva Božjeg. Razumljive su stoga odgovornost i zadaća Crkve da prate bračne drugove i obitelji 'korak po korak' na putu sazrijevanja »do mjere uzrasta punine Kristove« (Ef 4, 13) u potpunom trostvenom zajedništvu kuće Očeve.²⁰³ Pri tom svaka biskupija uzima u obzir već po-

²⁰⁰ FC, 68.

²⁰¹ Usp. *isto*.

²⁰² Usp. *isto*.

²⁰³ Usp. FC, 65.